

Izhaja razen ponedeljka
in dneva po prazniku
vsak dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x
55 mm po K 120. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 160.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrt leta
K 60, za mesec K 20,
Za Nemčijo celo leto K 912,
za ostalo tujino in Ameriko
K 360.

Reklamacije za list
so poštne prosto.

Upravištvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Po regentovem obisku.

Že večkrat smo hoteli zapisati
k regentovemu obisku tudi mi svojo
besedo. Skrbno oko cenzure pa nam
je ukazovalo molčati. Je pa toliko
misli, ki nam silijo v pero, da se te-
mu ukazu ne moremo pokoriti.

Ne bomo si prikrivali, da je pri-
prava Sloveniji regentu prav lep
sprejem, ki je zadovoljil tupatam
precej priručnih manifestacij.

Kratkovidno bi bilo, ako bi po
vseh teh manifestacijah brez izbire
mahali. Mnogo jih je bilo, ki so pri-
šli regenta pozdraviti, ne kot svojega
kralja, ampak kot simbol nove, več-
je in ujedinjene domovine. Tem po-
večju in dokažimo, da bo postala ta
domovina šele takrat vsa velika,
kadar ji ne bo treba slaviti simbola
svojega edinstva v kraljestvu. Ako
naša mentaliteta ne bo silila v stare,
majhne čase nazaj, jih bomo zbrali
mnogo okrog zastave svobode, ki bi
ostali sicer garda rojalistov. Dru-
gače pa se v tej gardi, kdor je mož,
ne bo počutil dobro. Malikovanje,
hinavščina in bizantizem ne more
ogreti nobene duše, na kolo mi ra-
čunamo. Vsega tega pa smo videli
ob regentovem obisku vse polno.
Vse to izhaja z logično nujnostjo
iz sistema, ki ga mi republikanci od-
klanjamo. Vse to pa izhaja tudi iz
hlapčevskega značaja slovenskega
meščanstva.

Mi smo že naprej vedeli, kako bo
pozdravil regenta ljubljanski župan
in kakšne pesmi mu bosta zložila
Funtek in Neubauer. Vse to smo že
tisočkrat slišali in čitali, samo adre-
sa se je izpremenila. Zvestoba za
vse večne čase! Nekdaj so jo prise-
gali, — daleč preko tistih mej, ki so
bile ukazane, avstrijskim cesarjem
in cesaricam. Danes pa nimajo toli-
ko takta, — da bi pustili lomiti te
frazе, če res morajo biti, — vsaj ka-
ko animo candido, ali pa da bi vsaj
takih besed ne ponavljali, s kojimi
so nekda lagali. Tudi vse meščan-
sko časopisje je bilo v tropi tistih
nečistih duhov, ki so zbujaali že prej,
ko so po Ljubljani še vihrale prazni-
čne zastave, odpor. Zdaj pa zbujaajo
ti listi smrad in gnus.

To teknovanje, kdo se bo senčil
v vladarjevi naklonjenosti! Ta ob-
skurna gonja za odlikovanji, te cele
hlapčevske duše, ki odsevajo iz teh
predalov! Ti celi hlapci! To so uti-
ski, ki jih dobivamo po regentovem
obisku. Može ta obisk ni odtujil re-
publikanski ideji.

Ti bodo skrbeli za to, da tudi
množice ne bo. Eno pa nam je bilo
zlasti v teh dneh jasno: za veliko
propagando je treba poleg besede
tudi velikega simbola in zunanje
manifestacije.

Za tiskovno svobodo, proti zaplembam!

(Konec.)

Poglejte v strugo Ljubljance!

Nekaj dobrega rodi princ-regen-
tov obisk v Ljubljani. Zvečer se
Ljubljana koplje v megli prahu. Žu-
pan dr. Tavčar je poglaval vse razpo-
ložitve delavske moči v boj. Pome-
tajo se ceste, trotoarji in zakotne uli-
ce. Kandelabri se prebarvujejo. Tr-
govci — verjziki snažijo svoje hiše.
Jadranska banka je dala na svoji
bajti napraviti velikanski reklamni
napis. Več kot 6 let se ni pometalo in
snažilo; danes se hoče popraviti vse.
Le struga Ljubljance, ki presekuje
mesto, ostaja nepopravljena, ostaja
skandal. Občinski svet zanjo nima
nikoli vinarja, zakaj mesto je preza-
dolženo. Toda o priliki visokega obi-
ska premore beraška Ljubljana še
vedno beraških 100.000 K. Tisti le-
revčki, ki ponoči pometajo vsi raz-
trgani in bosi, požirajoči najmanj se-
dem let stari prah ljubljanskih cest
in ulic, so edini pravi patriotje.
Njim dajte odlikovanja! Blatna
Ljubljana — ti si delavska Ljublja-
na, ki pa te upravljajo — meščani-
„demokratje“! Sedaj oglejte, kaj vse
ste počeli zadnjih sedem let. Če
bukve bi se dale napisati, kaj vse se
ni izvršilo, kaj vse se ni delalo, kaj

vse se je govorilo pred Deželnim
dvorcem in pred magistratom. Vi-
dimo pretekle dni, spoznavamo zo-
pet figure, ki smo jih nekoč že po-
znali — in sram nas je. To je narod?
Ne! To je jugoslovenščina! Po-
glejte v staroznano strugo Ljublja-
nice! Tu je fotografija davno mlau-
lih dni in — sedanjosti!

Resni časi.

Včerajšnji „Slov. Narod“ prinaša
tole važno novico: „Želeli bi poja-
sniti! Po naših cerkvah se je svoje-
časno molilo za papeža, za škofa in
za vladarja. Pred prevratom so mo-
lili za cesarja Karla, po prevratu se
je molitev opustila. Od decembra
1918 imamo zopet svojega svobod-
no izbranega narodnega vladarja.
Človek bi torej menil, da se že od
tega časa naprej vrše molitve za
kralja Petra. Temu pa žal ni tako.
Še do danes se molilo samo za pape-
ža in škofa, izpušča pa se, kakor
nam poročajo iz najrazličnejših kra-
jev naše domovine, dosledno molitev
za kralja Petra. Zakaj? Ali cerkvena
oblast ni izdala tozadevnega izreč-
nega ukaza, ali pa se poedini sveče-
niki ne pokore naročilu svojega vla-
dike? Stvar je potrebna pojasnila.

Dajte ga nam!“ — Svobodomiseln
„Narod“ je s to notico pridobil ve-
liko zaslug. Aj, aj, kako je postal
moder! V tem pa je res prekosil
„Slovenca“ in „Večerni list“.

Dnevnik „Naprej“ je v šte. 146
z dne 27. junija t. l. priobčil članek
„Bizantinci“, v katerem je ožigosal
cenzuro ljubljanske vlade. Pa tudi v
tem članku je cenzor zaplenil sle-
deči odstavek:

... Zakaj ta mladi človek, ki je
pretendent na jugoslovanski tron,
je bolj demokratičen, bolj svobodo-
ljuben kot vsi naši klerikalci in libe-
ralci skupaj. Ti ljudje so v svojem
brezmejnem bizantizmu ne samo
silno smešni, ampak naravnost gnus-
ni. In gnusili bi se brez dvoma tudi
kraljeviču, če bi jih poznal tako na-
tančno, kot jih mi ...

V šte. 147 z dne 29. junija t. l.
pa je „Naprej“ priobčil sledeči čla-
nek:

Parade v Ljubljani.

Ljubljana je glavno mesto Slo-
venije, ki ima pa to prednost, da moli
in tarna, kadar je potres, sprejema
z vsemi slavnostmi škofa, ministra,
ali pa tudi razbije okna. Če ji pride
slučajno na misel, ne glede na to,
kakšen vzrok ima za svoje početje.

Obisk regenta prikazuje simbol
ujedinjenja jugoslovanskih in ta sim-
bol je služil meščanski agitaciji, da
je slavje poseta regentovega bilo
res najobsežnejše, zasnovano in iz-
vedeno. To namreč, da je policijski
aparatus zasnovan tako drzno, da mo-
ra vplivati na vsakogar neprijetno
v gostilni, v kavarni, na cesti: pov-
sod preži na te organ varnostne
službe, kakor bi bili Slovenci sami
zločinci. Dogodilo se je v „mili Slo-
veniji“, da je policijska oblast sisti-
rala obrat za določen čas, ker tja
zahajajo organizirani sodruzi in so-
cijalistični organizatorji. Ali je to ti-
sta zvesta, ali je to tisto prepriča-
nje, ali je to zaupanje v narod? Mo-
gotci, ki počenjaajo take stvari, sami
niso prepričani o svoji poštenosti, če
na tak indirektni način podtikajo
ljudstvu mogoče nekaj, o čemur no-
čemo govoriti. Za temi koraki tiči
očividno škikana najgrše vrste, ki se
ne da opravičiti z nikakršnimi ar-
gumenti. Ne zagovarjamo te ali one
osebe pri tem, pač pa moramo pro-
testirati, da se ob taki priliki ome-
juje svoboda na eni strani, na drugi
strani pa se pošilja provokaterje v
družbo ljudi po raznih lokaliteti ter se
tam pričinja z njimi „nevarne“ de-
bate.

Scenerija je torej nelepa. Krivda
je na klerikalcih in njih pomagačih,
ki vidijo kot teoretični vlastodržci v
vsakem grmu vraga, ki preži na njih
grešno dušo.

O, daleč je še do svobode!

Tudi ta članek je bil v celoti za-
plenjen.

Z ozirom na res nečuvstvo po-
stopanje ljubljanske cenzure vpra-
šamo gospoda ministra:

a) ali mu je ta konfiskacijska
praksa znana;

b) kaj misli ukreniti, da ne bo de-
želna vlada v Ljubljani konfiscirala
stvari, ki klerikalnemu režimu v de-
želi niso po godu?

V Belgradu, dne 30. junija 1920.

Za taktiko socijalne demokracije.

Zaradi dobro obetajoče letošnje
žetve je nastalo v gospodarskih kro-
gih optimistično razpoloženje. To se
najbolje kaže v tem, da se izboljšuje
naša valuta. Ne oziraje se na to, da
je ta nepričakovani preobrat povzro-
čil v bankarskih in trgovskih krogih
ki so špekulirali s tujimi valutami,
presenečenje, je ta izprememba po
buržoazni ideologiji zelo važen fak-
tor konsolidacije ekonomskih pri-
lik. Konsolidiranim razmeram pa sledi
tudi urejenjša gospodarska politika,
predvsem v zamenjavanju blaga.
Špekulacijam navadno sledi konku-
renca, s čemur je v zvezi tudi pa-
denje cen. Prišli smo končno v za-
četek razvoja normalnih produktiv-
nih razmer. Kapitalistični produkci-
jski sistem s svojo močno centrali-
stično tendenco bo pri nas uničeval
malo obrt in malega posestnika kot
doslej še nikoli. Hitro bo sproletari-
ziral male ljudi in bo onemogočil
vsako protiborbo malih obratov, ki
so se dvignili v teh nenormalnih ča-
sih do svojega viška. Ta predvidljiva
perspektiva je tudi za delavstvo ve-
like važnosti. Nasproti mlademu, ali
zato kot volk gladnemu kapitalistič-
nemu razvoju, ki bo spočetka ves ri-
ziko investicije kapitala brezvestno
naprtil na delavska ramena v obliki
podaljševanja delovnega časa in niz-
kih mezd, bo stal še mladi proletar-
ski razred, ki nima še svojih bojnih
tradicij in šole. Vsi dosedanji boji so
bili malenkost proti onim, ki pride-
jo. Treba bo stvar natančno pre-
meriti, pregledati sile, preštudirati v
podrobnosti ekonomske, družabne in
politične razmere. V prvi vrsti bo
delavski razred moral braniti svoje
interese in pridobitve, ki jih je izvo-
jeval tekom nacionalne revolucije.
To, kar se je v nerednih razmerah
te revolucije doseglo s sorazmerno
malim trudom, se bo moralo sedaj
obraniti in ohraniti pred pritiskom
kapitalističnega razreda, ki bo v
konsolidiranih gospodarskih razme-
rah in sprčo svoje ekspanzivnosti
vedno bolj privijal delavstvo.

Prvi znaki začetka teh bojev se
že kažejo na obzorju: rovanje proti
osemurnemu delu, na to, kapitalizmu
najbovsvoženejšemu delavsko prid-
-

bitev, zahteve kapitalističnih zastop-
nikov po znižanju delavskih plač,
brez ozira na to, da današnje de-
lavske plače še zdaleka ne odgovar-
jajo sedanji druginji, odlašanje z
agrarno reformo, razveljavljanje
davka na vojne dobičke, in zavlače-
vanjem najširših socijalnih reform
ter volitev samih.

Razvojni zakon se bo uveljavil
tudi pri nas in naša država bo mor-
da kmalu dežela lepega gospodar-
skega napredka. Pogoji so dani. De-
lavske razrede pride v nov položaj,
ker se bo v tej dobi razvoj tikal naj-
več industrije. Značaj materijelne
strani delavskih bojev bo največ
ofenziven (obramba pridobitev), mo-
ralna, idejna stran teh bojev pa bo
silnejša in solidnejša, bo prava du-
ševna ofenziva, ki bo polagoma do-
vedla delavstvo do spoznanja last-
nega položaja in lastnih težej in bo
delavstvo usposobila za stalno bor-
bo proti kapitalizmu do končne
zmage.

Za časa razruvanje in abnormal-
ne kapitalistične proizvodnje letar-
gije, ki je bila podobna kaosu, so de-
lavci pod vplivom posledic te eko-
nomske anarhije v svojem boju sa-
njarili. Delalo se je brez računov in
ni se oziralo na činitele, ki so ne-
obhodno potrebni v bojih v normal-
nih razmerah. Videti je sedaj, da se
je stvar izpremenila in da so se de-
lavske vrste pomalo že iztrezile,
gleddajoč in presojaajo razmere real-
no, stvarno.

Delavski razred mora opustiti
politično romantiko in se lotiti reali-
stične politike, ki ima v današnji
družbi trajno vrednost; in trajno
vrednost imajo le v boju pridobljene
in v stalnem boju ščitene pridobitve.

Ali bo naše delavstvo to novo
dobo, s katero mora računati, raz-
umelo? Vse kaže, da!

Solucija o ujedinjenju strokovnih organizacij.

Zadnje dni minulega tedna se je
vršila seja zastopnikov strokovnih
organizacij iz cele Jugoslavije v
Belgradu. Prvotno je bila namenjena
ta seja v Vukovaru. Po večdnevem
posvetovanju je bila sprejeta soluci-
ja, ki ustvarja precej pozitivno pod-
lago za ujedinjenje.

Glasl se:

1. Ujedinjenje zvez (Osrednjih
društev) se izvrši do 31. oktobra
1920.

2. Število članov posameznih
zvez (Osrednjih društev) se ugotav-
lja po kvoti za centralno radniško
sindikalno veče (centralna strokov-
na komisija). Plačana je ona kvota,
ki jo je Pokrajinsko sindikalno veče
(Pokrajinska strokovna komisija)
obračunalo na C. R. S. V.

3. Število članov posameznih
zvez, po katerem se določa število

„Resnična, kakor da je Bog nad menoj.
Toda dovolite, da končam. Odplula sva in
v kratkem pristala v Singaporu in odtod
se prvo redno ladjo v domovino. Johnston je
bil sedaj bogataš, pa tudi mene ni pustil
praznih rok; tako mi je izguba Arkibalda
prinesla največjo srečo mojega življenja.
Nakupil sem si delnic Brokove linije, a
Johnston je hotel postati na vsak način ime-
niten, velik mož. Kupil je veleposredstvo v
Aunaudalu, odkoder je rojak, in skoro je za-
gospodaril dober del svojega denarja. Zem-
lja požira denar hitreje, kakor pa morje.“
„Kaj pa njegova vest?“ sem ga vprašal
dalje.

„Pomalem se je umirila,“ je dejal
Thomson. „Silno se zanima za misijonarje,
katere pridno podpira; poleg tega je daroval
lep kapital za stavbe novih cerkva in sedaj
so ga izbrali celo za liberalnega kandidata.
Ravno včeraj sem dobil pismo. Tiče se ne-
gove politične kariere, kakor on sam to na-
ziva. Prosi me, naj jaz o njegovi preteklosti
ne črhmem nikomur niti besedice, kar se pa
samoobsebi razume. „Če je bilo že prej
treba diskretnosti“, piše, „sjo je sedaj še
bolj. Kako bi sicer mogla imeti napredna
stranka zaupanje v moža, če bi izvedela, da
je bil nekoč „bog“?“

LISTEK.

Divus Johnston.

Prosto iz angleščine po John Buchanu.

A. L.

(Konec.)

Medtem sem zaslišal glas izza preproge
in nekdo je zaklical: „Zaboga, Peter, kaj si
ti? Kaj pa delaš pri nas v Marilihu? Izza
kož je stopil postaven mož, preko pleč je
imel pregrnjen rudič prt, visok kot gora je
držal v ustih glinasto pipico. To je bil bog
onih divjakov in kdo, mislite, da je bil? Ne-
ki Johnston, ki je negadnji stanoval v Glas-
govu v isti hiši kot jaz ...“

Gospod Thomson je bil vidno ginjen,
ponudil sem mu v priznanje steklenico. Ko
se je napil, si je otrl solzo, ki je bila lahko
znak ginjaenja ali pa posledica temeljitega
požirka, potem je nadaljeval:

„Lahko si predstavljate, kako sem bil
prijetno presenečen, ko sem ga spoznal,
radla sva si okrog vratu, kakor svetopri-
semški oče in izgubljeni sin. Štiri leta ni
videl škotskega obraza. Poklical je dva vi-
soka duhovna, dal jima potrebna navodila
in zamalo časa sem imel svoj stan v nekem
delu dvorane, takoj poleg njegovih lastnih

soban. Človeče, to vam je bil pogled na
boga Johnstona in njegove duhovnike! Bil
je, kakor sem že rekel, zastaven fant, rudi-
čih las, šest čevljev in štiri cole visok, mo-
čan kot tur, glas njegov je bil pravcati
grom, a domorodci so se plazili v njegovi
navzočnosti kot gosence. Nikdar v življe-
nju nisem srečal človeka, ki bi bil bolj spo-
soben za boga kakor on. Vedel se je tako,
kakor da bi se bil od malega učil te obrti,
dasiravno vem, da je prodajal v neki veži
sočivje in razno zelenjavo. Takoj tisti ve-
čer mi je pripovedoval svojo zgodbo. Če se
še prav spominjam, je dobil mesto v neki
trgovini v Shanghaiu, kamor se je odpravil
na eni izmed najslabših nemških izseljen-
jskih ladij, ki onečasenjuje kitajske vode.
Ravno tako kot mene z mojo ladjo, je tudi
nje zatekel suh orkan; ladja se je razbila,
samo on se je rešil. Izbojen plavalec kot je
bil, se je obdržal toliko časa nad vodo,
dokler ni dosegel bruna razbite ladje, na
katerem se je zril na breg. Tu so ga obsto-
pili divjaki in vlekli v njihovo mesto. Hoteli
so ga žrtvovati bogovom, toda eden izmed
načelnikov, ki je bil modrejši kot ostali, jih
je pregovoril, češ, sedaj se ravno vojsku-
jemo s sosedi in mož nam bo, močan kot je,
več koristil z orožjem v roki, kot pa na
altarju.

Tako je odšel Johnston na vojsko. Bil
je star pretepač in ni torej nič čudnega, če
so ga skoro povišali za kapitana kraljeve
telesne straže in že čez 14 dni je bil gene-
ral in najvišji poveljnik armade. Pripovedo-
val je, da se v svojem življenju še ni toliko
zabaval kot takrat in kadarkoli se je vrnil
iz bitke, so mu prihajali vsi prebivalci
mesta naproti, prepevali himne in mu posli-
pali pota s cvetjem. Potem je pa nek star
duhovnik našel silno staro prerokovanje,
glasom katerega bo prišel nekoč Rdeči bog,
ki vstane iz morja in pelje narod do zmage,
časti in slave. Skoro se je ustanovila stran-
ka, ki je delovala na to, da bi proglasil
Johnstona za boga in ko se mu je posrečilo
s par naboji dinamita pognati sovražnikovo
glavno mesto v zrak, tedaj se je vrnil z
zmagoslavno armado in neštevilnimi ujet-
niki. Želji ljudstva se niso mogli več ustav-
ljati: Johnstona so proglasili za boga. Ni še
znal njihovega jezika, zato jim ni mogel po-
jasniti celotnega položaja in bil je tako pa-
meten, da se je podvrgel ljudski volji.

„Verujte mi, je pravil, „bil sem dober
bog temu ubogemu, slepemu, neizobraže-
nemu ljudstvu.“ Odstranil je njihove naj-
grše navade, ukinit žrtvovanje ljudi, organi-
ziral nekak mestni svet, ki je skrbel za
snago v mestu, ustanovil stalno armado; o

takih rečeh niso na teh otokih še nikdar si-
šali. Baš tedaj se je pripravil na odhod.
Divjaki niso o tem ničesar vedeli, zakaj v
prorokovanju se je dalje bralo, da se vrne
Rdeči bog zopet v morje, odkoder je pri-
šel, potem ko reši svoje izvoljeno ljudstvo.
Po njegovih navodilih so mu iztesali ladjo,
na kateri je upal dospeti v Singapor. Nako-
pičil si je namreč že znatno bogastvo, zakaj
kot bog je imel mnogo najkrasnejših prilik
obogatiti „poštenim potom“. Pravil je, da
je vsako jutro bilo pred njegovim altarjem
celo skladišče mesa in zelenine, in da je
imel zvestega duhovnika, ki mu je vse to
prodajal in nosil denar in bisere.

Samo nekaj je vzemirjalo dobrega
Johnstona. Bil je veren kristjan in kot jaz
starejšina cowkadske cerkve, zato se je
bal, da je smrtno grešil, ker se je pustil od
paganov po božje častiti. Dostikrat sem ga
odvračal od takih nazerov, a nikdar ga ni-
sem mogel popolnoma pomiriti. „Veš“, je
govoril, „če sem se že pregrešil, potem sem
se pregrešil proti duhu, ne pa proti pisani
besedi. Nikdar se nisem izdal za nekaj
nadnaravnega, saj tudi tako ne izgledam
ne!“

„To je čisto posebna zgodba, mr.
Thomson,“ sem se mu vmešal v besedo.
„Ali je pa tudi resnična?“

delegatov za kongres ujedinenja, se določa za zveze s stalno zaposlenimi člani, po plačani kvoti za tri mesece pred sklicanjem kongresa; za zveze s člani s sezonskim zaposlenjem po kvoti za mesec izpočetka, sredi na vrhuncu in ob koncu sezone.

4. Zastopanje zvez je proporcionalno s številom članov. Pošlje se na prvih 500 članov 1 delegat, na vsakih 500 daljnjih članov 1 delegat, a na ostanek preko 250 članov še 1 delegat. Zveze s posebno velikim deležem delegatov imata popolno pravico do udeležbe na kongresu še po 2 člana sedanjih (izvoljenih) zveznih uprav. Kongresa se udeležijo tajniki C. R. S. V. in P. S. V.

5. Vsak delegat ima 1 glas.

6. Kongres ujedinenja skličejo za slučaj delnega ujedinenja zvez njih centrale; za slučaj še neujedinenih zvez po številu članov najmočnejša zveza. Pooblaščenec naznani C. R. S. V. do 10. julija 1920 z okrožnico na vse zveze.

Kraj kongresa naj se določi, da se izogne prevelikim stroškom.

7. Sklicatelji so dolžni vse predloge: o pravilih, regulativih itd. doposlati vsem zvezam najkasneje do 10. avgusta 1920, a obenem tudi C. R. S. V. ter vsem P. S. V. Predlogi naj bodo pisani v cirilici, latinici, nemščini in madžarščini.

Posamezne zveze so dolžne najkasneje do 20. julija 1920 naznani, koliko potrebujejo v posameznih jezikih predlogov.

8. O središču ujedinenja zveze (centrale) sklepa kongres ujedinenja.

9. Ujedinijo se obstoječe zveze, pri čemer je treba ravnati tako, da bo ujedinenja zveza formirana na principu takozvanih industrijskih zvez.

V Beogradu, 28. junija 1920.

Svetozar Delić, Josip Ovčariček, Jovo Jakšič, Franjo Rauscher, Ivan Tokan, Ignacij Mihevc, Laza Šteta-nović, Blagoje Bračinac.

Paralela o mišljenju naših meščanskih strank.

Leta 1916.

„Slovenec“ z dne 17. avgusta 1916. prinaša v podlistku tele verze:

DAJ MOČI...

...Daj moči nam, ljubi Bog. Otihi ljubo Avstrijo vso naokrog! Mogočne vse sovražnike vgnati. Celemu svetu pokazati. Edinost naših zveznih čet!... Spomin potomcem bomo zapustili. Ako bodo tudi oni v sili — ? Reklji bodo: Pradedi naši! Junaki so res, hrabri, močni bili: Avstrijo ljubo, vero, in mili dom ohranili!...

„Slovenec“ z dne 17. avgusta 1916. je pisal v uvodnem svojem članku:

NAŠ CESAR.

Očeta imamo... Očetov dan praznujemo... Ljubezen je močna. Ljubezen je sila, ki svet premaga. Močnejša kot sovraštvo, silnejša kot smrt je ljubezen. Življenski čar te ljubezni ogreva danes vsa srca naše širne države. Avstrija je nepremagljiva, ker ima svojo silo sama v sebi, ker ni nikak tak državno-pravni mehanizem, ampak ima svoje korenine v ljudskih srcih. Neka skrivnostna moralna sila živi v tej državi, ker so zasidrane njene korenine v vsakem teh milijonov ljudskih src... Vse slovensko ljudstvo, polno vdanosti in ljubezni do Najvišjega prestola ta dan ponavlja priskega zvestobe svojemu vladarju...

Slovenec stoji junaško in se ne da ukloniti niti strahu, niti dvomu, trdno prepričan, da je namenjeno od božje previdnosti, da bo slovenski rod do konca dni močno zasidran v državi našega Očeta!...

Zato se združuje ves slovenski narod z navdušenjem klicu: Bog živi našega cesarja!

„Slovenec“ z dne 24. novembra 1916. prinaša tale odlomek govora v seji deželnega odbora kranjskega z dne 23. novembra istega leta:

SLOVESNA ŽALNA SEJA DEŽELNEGA ODBORA.

...In ko prisegamo Njega ces. in kr. Veličanstvu nezlomljivo zvestobo in udanost kranjske vojvodine, se dviga proti nebu naša vroča molitev, naj Vsegamogočni nakloni našemu ljubljenu vladarju v najobsejnej meri svojo milost, svojo pomoč in svoj blagoslov.

Njega c. in kr. Apostolsko Veličanstvo, naš presvetli cesar in kranjski vojvoda Karel I. — Živijo! Živijo! — (Navdušeni živijo-klici in pritrdjevanje.)

Leta 1920.

ALEKSANDER. SHS.

Vitihnila danes gorja so nekdanja in radostno lica žarijo povsod: Slovenija Tvoja se Tebi poklanja, simbolu svobode se klanja naš rod.

Poklanjamo v dar Ti vsa srca vesela, poklanjamo v dar Ti najgloblje želje,

Ti, naših pravic prehrabri branitelj, junak naš, iz suženjstva osvoboditelj!

„Slovenec“ z dne 27. junija 1920. poroča ob priliki prihoda regenta Aleksandra v Ljubljano, da je dr. Brejc v imenu slovenskega ljudstva in deželne vlade za Slovenijo odgovoril na regentov slavnostni govor sledeče:

VAŠA KRALJEVA VISOKOST!

Pred 1000 leti so si naši pradedi izbrali zadnjega kneza svojega rodu, pred 506 leti se je na Gosposvet-skem polju vstolil zadnjikrat po našem starem slovenskem običaju karantanski vojvoda. Danes pozdravlja Slovenija v svoji sredi zopet svojega narodnega kneza, ki ga je sprejela z vsem v danih razmerah mogočnim zunanjim sijajem, gotovo pa z vsem tistim prekipenjem, ki ga je navdušenjem, z vso tisto odkrito prisrčnostjo, udano hvaležnostjo in globokim spoštovanjem, ki ga je zmožen narod, ki po tisočletnem robstvu prvokrat zopet pozdravlja simbol svoje svobode in svojega odrešenja.

Naše sanje so izpolnjene. Kakor feniks iz pepela se je dvignila iz razvalin svetovnega požara zlata svoboda ob združenju z brati Srbi in Hrvati pod vodstvom junaške narodne dinastije Karadjordjevičev. Belj orel je razprostrl svoja zmago-slavna krilakrila nad vsem troednim narodom, ki v svoji državni edinstvenosti vidi pogoj in jamstvo svoje moči in svoje bodočnosti. Trdna in nerazdružljiva je vez, ki smo jo sklenili po svoji svobodni odločitvi, baš zato tem trdnjejša in vekovita, ker je izraz naše lastne proste volje. Zato pa smo tudi trdno odločili, da vse svoje duševne in materialne moči zastavimo v ta namen, da ne okrnjeno ohranimo, kar smo skupaj z brati Srbi in Hrvati imena sami zgradili; zato je naš slovenski narod, če tudi po številu najmanjši izmed treh enakovrednih in enakovrednih bratov, pripravljen, z vsemi silami braniti ta najdragocenejši zaklad sedaj in vsekdar in proti vsakomur.

V imenu tega slovenskega naroda, v imenu tudi naših še neodrešenih bratov, ki so in ostanejo integralni del našega naroda, telesa in ki ne bomo nikdar pozabili nanje, kličem Njegovemu Veličanstvu presvetlemu kralju Petru I. in Njega Kraljevski Visokosti našemu presvetlemu prestolonasledniku-regentu Aleksandru trikratni živio!

bilo za vojne letnike 1892-1895 podaljšana

voljno službovanje za celo leto; ali mu je znano, da se v veliki tovarni Manfreda Weissa na otoku Csepel blizu Pešte vrši popolno voljno obratovanje podnevi in ponoči; ali mu je znano, da zbirajo madžarski agenti avstrijske častnike in jih koncentrirajo na ozemlju trojne meje med Avstrijo in Jugoslavijo in da tam zbirajo čete za vpad v Češkoslovaško, ali ki se morejo obrniti tudi proti Jugoslaviji; ali mu je znano,

da madžarsko budimpeštansko časopisje prikriva vse te priprave ali se pa opravičuje s tem, da se sosedne države, posebno Češkoslovaška, Rumunija in Jugoslavija oborožujejo za napad na Madžarsko.

Znano je, gospodje poslanci, da je že avstrijski kancler v slični stvari naslovil na vlavo v Budimpešti noto, v kateri je zahteval pojasnila z ozirom na te priprave, ker se je Avstrija čutila ogroženo z ozirom na mirovni ugovor in pogledu zapadne Ogrske.

Gospod! Ne mislim s tem tu podtakniti enunciacijo vojnega značaja, ne želimo nove krvi, ker je vsem narodom potreben mir, a želim, da se s strani vlade naglasi, da je režim, ki danes vlada na Madžarskem, izmed najbolj krvavih, najreakcionarnijših in najbolj nekulturnih režimov, ki danes sploh obstoje v Evropi. Režim, ki mu stoji na čelu človek, ki je oškropljen s krvjo jugoslovanskih inornarjev v avstrijski mornarici, režim človeka, ki se čuti poklicanega da pripravi kraljevsko mesto za Habsburge; režim, ki je torej čisto habsburški. Prihod Habsburžanov na madžarski prestol bi ogrožal mir v Evropi in pomeni dekompozicijo tega, kar je bilo s to vojno izvršeno, onih zgodovinskih činjenic, na katerih se ustanavljajo nove narodnostne države.

Zel bi, da gospod ministrski predsednik pove, kaj mu je o tem znano, kake mere misli vlada podvzeti in na kak način Hortyja in njegove razbojnice opomniti, zakaj Jugoslavija ne sme mirno gledati razdiranja tega tako težko sklenjenega mira. Želim, da se v vladi razpravlja vprašanje, če ni že prišel čas, ko je treba ukiniti še oni mali trgovski promet, ki obstoji med Jugoslavijo in Madžarsko. Madžarska ne more dati Jugoslovonom ničesar, kar bi ne mogli dobiti Jugoslovani ob boljših pogojih v kak drugi državi.

Vprašam vsled tega gospoda predsednika ministrskega sveta, če je že vlada in kaj je ukrenila, da odstrani nevarnost vojnih zapletenjav z Madžarsko, dokler se ne ustavi javne ali tajne vojne priprave na Madžarskem in se sedanji režim krvave reakcije in belega terorja v deželi, stalnega ogroževanja miru v sosednjih državah, ne zamenja s kulturnim režimom demokracije in pomirenja z zgodovinskimi činjenicami, ko so utrjene z mirovnim sklepom.

Gospod! Mi vsi želimo, da se čim hitreje in pravičnejše rešijo vsi naši odnosi. Nočemo napasti Madžarske, niti se vmešavati v njene notranje zadeve, a hočemo biti varni pred nevarnostjo, ki more stati potoke krvi in preprečiti ureditev naših notranjih prilik.

Ministrski predsednik dr. Milenko Vesnić: Čast mi je na kratko odgovoriti na vprašanje gospoda poslanka Bukšega. Posameznosti, katere je navedel v svojem vprašanju, niso natančno znane kraljevi vlad. Medtem kraljevska vlada še nima z ogrsko vlado normalnih odnosov, ker je mirovna pogodba z Madžarsko še samo podpisana, a parlament na eni ko na drugi strani jo še niso ratificirali. Med tem je ena mislija v Budimpešti, ki je imenovana od vseh zaveznikov (čuje se: Ki pomaga Hortyju) antante in koje dolžnost in pravica je, da opazuje vse početje madžarske vlade, ki bi stremilo za tem, da nenadoma zavrne mir, katerega se je doseglo s tako velikimi žrtvami.

Prepričan sem, da bodo predstavitelji zavezniških sil v Budimpešti izvrševali svoje dolžnosti.

O tem pa, kar je g. poslanec izvolil v posameznostih tu naglastiti, imamo povod opozoriti medzavezniško komisijo na dejanja, o katerih smo obveščeni, in jo naprostiti, da jih po pravici in dolžnosti preišče in jih nadzoruje.

Kar se tiče naše države, gospoda in nevarnosti, ki bi mogla nastati iz delovanja današnje ali katerekoli madžarske vlade, vam odgovorim na to vprašanje, da se mi zdi, da so gospodje v Budimpešti imeli že več nego eno izkušnjo z nami, da mi tudi v bodočnosti ne mislimo manje varovati naše interese in ugled, kakor smo jih do sedaj.

Leon Trocki:

Boljševiška revolucija.

(Dalje.)

Od spodaj navzgor je vrel in nezadovoljnost je naraščala, ker boljševiška stranka kljub svoji večini na petrogradskem kongresu ni izvajala nobenih praktičnih sklepov iz svojih lastnih parol. Dne 10. oktobra se je vršila skrivna seja centralnega odbora naše stranke ob prisotnosti Lenina. Na dnevnem redu je bilo vprašanje vstaje. Z večino vseh glasov proti dvema je bila sestavljena resolucija, da je edino sredstvo, da se reši revolucijo in deželo končnoveljave propasti, vstaja, ki naj preda vso vladno oblast v roke sovjeto.

Demokratski sovjet in »predparlament«

Demokratski sovjet, ki se je izločil iz demokratske konference, se je nazvel tudi vse njene nemoči in nezmožnosti. Stare sovjetske stranke, socialistični revolucionarji in menjševiki so si v tem sovjetu vstavile umetno večino in s tem le še očitnejše pokazale svojo politično omtvetlost. Za kulisami sovjetov se je Zeretelli zbežano pogajal s Kerenskim in z zastopniki »cenzus-elementov«, kakor je bila navada izražati se v sovjetih, da se ogne »žaljivi

(Dolgotrajno pritrdjevanje.) Zato menim, da nimamo vzroka bati se nevarnosti s te strani.

Kar se tiče vprašanja, gospoda, da se za sedaj uporabi proti Madžarski sredstvo ustavitve trgovinskega prometa, mi je žal, ker na to vprašanje ne morem dati določnega odgovora gospodu poslancu, ker je to še posebej zelo zapleteno in ker se, kar bo tudi sam priznal, ne tiče samo elementov na Madžarskem, ki hočejo rušiti mir in bi morebiti radi povzročili nered v naši deželi, temveč se tiče istočasno tudi elementov, ki tega ne žele in ki bi na ta način popolnoma po nedolžnem morali stradati, a istočasno vsebuje tudi vprašanje naših neposrednih ekonomske in trgovinskih interesov. Zato prosim gospoda poslance, da to vprašanje umakne.

Viljem Bukšeg: Jaz sem samo deloma zadovoljen z odgovorom gospoda predsednika ministrskega sveta in želim, da se vlada z ekonomskim vprašanjem napram Madžarski bolj temeljito bavi, a obenem hočem omeniti, da bo to vprašanje v kratkem postalo zelo aktualno v interesu civilizacije Evrope, a proti barbarski vladi belega terorja na Madžarskem.

Politični pregled.

+ Klerikalci, prvoborniki za kapitalizem. Klerikalci se kaj radi hvalijo, da so najradikalni, da celo »komunistična stranka, katere program prinaša vsem ljudem »pravo, enakost, svobodo in bratstvo«. Čitač slovenske, pa tudi druge klerikalne časopise pred in med vojno moremo konstatirati, da niso takratni klerikalni listi besede kapitalizem, socializacija in enake izraze niti poznali niti zapisali, danes pa imajo ti listi, kakor so »Slovenec«, »Večerni list« in podobni, te izraze vedno na jeziku in pišejo po njih predalci celo duhovniki, da »je ta družabni red krivičen«, da ga je res treba odpraviti, da pa more to storiti le klerikalna stranka itd.; dalje pišejo ti listi vedno in vedno o »socializaciji«, in »svobodi« in klerikalni poverjeniki se javno nazivljejo »komuniste«, (seveda črne). Kaka hinavščina! Samo pogledati je treba po naši državi, predvsem pa v ljubljansko vlado, pa se takoj vidi, kako »odkritosrčen« je ta njih program! »Večerni list« c piše in pravi, da je delavski, piše pa seveda, roti delavstvu. Klerikalcem ljubljanske vlade je, odkar sami vladajo, silno zrasel greben: neusmiljeno plenijo naše časopise radi proti klerikalni stranki naperjenih člankov, zapirajo delavstvo, železničarje odpuščajo iz službe in uganjajo politično in gospodarsko kapitalistično korupcijo. Taki so torej klerikalci v resnici in njihov »socialno politični program« zoper ta »krivični družabni red« je viden le na papirju, da meša slovensko delavstvo in podpira med njim razkol in sovraštvo! Včasih seveda, t. j. pred in med vojno, so klerikalci morali delati drugače; treba je bilo pridobivati naklonjenosti cesarjev grofov, knezov, baronov in nemških velikašev, danes po vojni pa je položaj tak, da je treba imeti za seboj maso, če se h čie dobiti moč; ko pa se je enkrat imela, treba udariti po teh masah (železničarska stavka).

Bolj odkriti kot pri nas so pa klerikalci po deželah, kjer imajo še danes absolutno premoč; n. pr. na Tirolskem. Tam se klerikalci niti ne nazivajo krščanske »socialce«, ker jim tega naziva za enkrat še ni treba, marveč samo »katolike«. Na Tirolskem predjajo klerikalci letno tzv. »katoliške dreve« in tudi letos so pridedili. In so jasno podali svoj »program, ki pravi, »da mora biti na svetu eden gospod — drug za berač, ker »e bilo vedno tako in bo tudi tako, kar je po božji volji«. — Torej ravno nasprotno kot slovenski klerikalci, ki »den-lejo« za »odpravo tega krivičnega družabnega reda«. — Na tem katoliškem zboru so torej klerikalci izrecno izjavili to-le: »Udeleženci zbora priznavajo popolnoma in znova načela krščanskega gospodarskega reda in se z vso močjo in vso zasnovo lastne produktivskih sredstev. Socializacija produktivskih

besedi buržoazija. Zeretelli je poročilo o poteku in uspehu pogajanj je bilo nekaj nagrobnih govor nad celo revolucijsko dobo. Pokazalo se je, da niso hoteli niti Kerenski niti cenzus-elementi prevzeti odgovornosti pred novo, polovično zastopano institucijo. Po drugi strani pa se izven kadetske stranke ni dalo najti nobenih takozvanih »spret-nih« socialno-delovnih osebnosti. Organizatorji tega podvzeta so morali torej v obeh točkah kapitalizma, in kapitalizacija je bila še toliko značilnejša, ker je demokratska konferenca bila vendar sklicana v svrhu odprave neodgovornega režima in poleg tega je konferenca potom formalnega glasovanja tudi odklonila koalicio s kadeti. Na maloštevilnih sejah demokratskega sovjete je bilo opaziti atmosfero polno napetosti in popolne delanemožnosti. Sovjet ni v ničemer kazal napredovanja revolucije, temveč nasprotno razpad strank, ki so zaostale daleč za revolucijo.

Se za časa demokratske konference se je pojavilo v naši stranki in frakciji vprašanje, ali naj zborovanje demonstrativno zapustimo in sploh bojkotiramo demokratski sovjet. Potem kake akcije naj bi se masam pokazalo, da so »posredovalci« spravili revolucijo v zagato. Bolj za vstvaritev sovjetske vlade se je mogel vršiti izključno le čistim revolucionarnim potom. Odvzeti je bi-

sredstev, kakor lo hoče socializem, predstavlja nevzdržno omejevanje človeške svobode v pridobivanju in gospodarjenju nad stvarmi, da celo v uporabi življenjskih potrebščin in poleg tega napravila vse za sužnje dela, države ali družbe. — Kajpada bo vsak kapitalistični izkoriščevalec z obema rokama podpisal tak program. In faktično se lahko dandanes kapitalisti zahvalijo največ klerikalcem, da jim ti tako korenito branijo njih kapitalistične interese. To druge kapitalistične stranke tudi vedo, ve pa tudi vsak delavec, ki je le količikaj odprtih očel. Obrnite, kar vas je še od klerikalcev zapeljane proletarijata, hrbet klerikalcem, tem prvobornikom kapitalizma!

+ Karakterizacija naših meščanskih strank. Iz Beograda se poroča, da so nekateri politiki meščanskih strank izjavili, da bodo morali vsled regentovega potovanja v Zagreb in Ljubljano temeljito revidirati program njihovih strank... Obračajo se kakot vleče veter, da slepce vodijo za nos.

+ Stalež avstrijske armade. Načelnik narodnega odbora za nadzorovanje vojske, general Hallier, je državnemu tajniku za vojno dr. Deutschu izročil sklep poslaniške konference z dne 5. junija t. l., ki vsebuje predloge medzavezniškega vojaškega komiteja glede razlage določb saintgermainse mirovne pogodbe o staležu avstrijske armade in o trajanju aktivnega vojaškega službovanja podčastnikov in moštva. Ta nota predvideva glede nove obrambne sile dve možnosti: ali ostane 15.000 aktivnih mož pod zastavami, dočim bi bilo 30.000 mož na dopustu, ali pa ostane v okviru brambnega zakona predvideni prezenčni stalež 30.000 mož, od katerih bi bil, v kolikor to bi dopuščal vojaški ali finančni položaj države, en del na dopustu, to se pravi v rezervi. Izprememba brambnega zakona, ki bi se ozirala na obe možnosti, ni potrebna. (LDU.)

+ Proti III. Internacionali se je z veliko večino izjavil zbor angleške delavske stranke v Scarboroughu.

Dnevne vesti.

Oblaki.

Ta čas je navadno vsako leto čas kumaric za časnikarje, ki tarnajo po časopisju, da ni važnih dogodkov in le preradi pošiljajo v svet »amerikanske race« o povodnem možu, o groznih morskih kačah, zmajih itd. Letos ni tako. Vrše se važni dogodki. V Italiji, v Turčiji, v Indiji, na Irskem, povsod same revolucije; v Nemčiji in v Avstriji pa študirajo, kdo in kako naj bi vladal. Same interesantne stvari. In pri nas? Imeli smo obisk regentov. Lep sprejem je bil, toda zdaj nastaja vprašanje, kdo ima več zasluga za to, ali deželni predsednik in njegova vlada ali pa možje, ki še niso na vladni in društva. Preden mine čas kumaric, se pojasniti tudi to, zakaj že se zbirajo stekleno mrzli oblaki po našem meščanskem časopisju, ki se naglo zgrinjajo kakor pred hudo nevihto. Napetost atmosfere je silno dušljiva, zato se ne bomo čudili, če začne grmeti in treskati z obeh strani, dokler se zopet zjasni. Tedaj bomo videli, da je bil to en sam oblak, ki ima isti namen, pa dva pola: servilizem in ljubosumnost, kot kvintesenca vsega pa stremljenje po gospodstvu.

Bogata letina, vse se šibi, cene padajo, verižniki vzdihujejo — to se sliši kakor pravljica iz devete dežele. Študentje na Dunaju pa moramo živeti ob svoji jugoslovanski menzi, v kateri odpade na vsakega po 9 dkg moke, 9 dkg najmanje dve leti

lo treba oblast onim, ki so bili za vsako pozitivno delo nezmogni in ki so čimdalje tembolj postajali nezmogni, delovati aktivno, pa čeprav samo v negativnem zmislu. Moralni smo našo pot, ki je šla za tem, da se mobilizirajo vse naše sile okoli sovjeto, da se skliče vsesrski sovjetski kongres in vprizori vstaja, staviti nasproti njihovi poti, ki je vodila skozi umetno sestavljeni parlament in hipotetično konstitutantno zborovanje. To pa se je moglo zgoditi le potom odkritega preloma z ono institucijo, ki so jo vstvarili Zeretelli in njegovi somišljeniki, preloma pred očmi vsega ljudstva. V to isto svrhu je bilo treba osredotočiti vso pozornost in vse moči delavskega razreda na sovjetske institucije. In iz tega vzroka ravno sem predlagal, da demonstrat. zapustimo dvorano in širimo v tovarnah in v polkih revolucionarno agitacijo zoper poizkuse, preslepti revolucionarno ljudsko voljo in usmeriti razvoj revolucije zoper na pot pogodbe z buržoazijo. V istem zmislu se je izrazil tudi Lenin v pismu, ki smo ga prejeli od njega nekaj dni pozneje. V tem vprašanju je bilo pri vodilni stranki opaziti še oamljivost. Juljski dnevi so namreč na stranko močno vplivali in velika masa delavstva si je od juljskega debakla mnoge hitreje opomnla kot mnogi izmed sodrugovoditeljev, ki so se strašili, da bi se revo-

Vojne priprave na Madžarskem.

Hrvatski sodrug Viljem Bukšeg je v eni zadnjih sej predstavništva stavlil naslednja vprašanja na ministrskega predsednika glede oboroževanja Madžarske:

Gospodje poslanci, dovolite mi, da stavim gospodu ministrskemu predsedniku nekoliko vprašanj, ker smatram, da je to mo-ja kot narodnega poslanka dolžnost. Ta vprašanja so: ali je ministrskemu predsedniku znano, da se vrše na Madžarskem obširne vojne priprave; ali mu je znano, da je

starega, plesnjivega fižola in nekaj masti za ves dan in za 10 K. Zaman smo prosili, rotili, protestirali. Če bodo kje šipe zvenketale, vedite, da velja to vam, ki sedite pri polnih skladih in lačnim ne verujete. — Eden za več.

Papirnat drobšč mestne občine ljubljanske ostane glasom naredbe ministrstva financ z dne 19. junija 1920, št. 18.692, v prometu in veljavi še do 31. decembra 1920. Drobšč se dobiva ob običajnih uradnih urah pri mestni blagajnici.

V Javorniku na Gorenjskem se nahaja velik drobšč za gramoz toda brez motorja. Reflektantje zanj naj vložijo svoje priložbe pri Gospodarski komisiji za stvarno demobilizacijo v Ljubljani.

Pri poštnem čerkovnem uradu Bled 1 se je otvorila dne 24. junija 1920 telefonska centrala z javno govornico za krajevni in medkrajevni telefonski promet.

„Državna posredovalnica za delo“. Dela iščejo: pisarniške moči (11*), trgovski, sodniški in sodniški (112), dninarji in dninarice, čipkarice, služkinje, kuharice, slugi, vratarji, kovači, ključavničarji, slavniki, pekari, mlinarji, mesarji, žitarice, kuharice, poljski delavci in delavke, dekle, hlapci, gozdni delavci, zidarji, mizarji, vajenci razne stroke, dninarji in dninarice, pletarji itd.

Roparski napad. V noči med 1. in 2. t. m. od 12. do 1. ure je bil na ljubljanskem polju med imeniki pri Sv. Križu napaden 1. Sever, ko se je vračal proti domu, od treh moških, vojaško oblečenih in hrvatsko govorečih. Eden mu je zagrozil s samokresom in ga ž njim udaril po glavi, da se je onesvestil. Nato so mu pobrali ves denar, ga do gola slekli in nato z vso obleko zbežali. Napadenec je dobil prvo pomoč pri oskrbniku po-kolniska.

Novice.

— Za organizacijo poročevalne službe v Jugoslaviji. Izredna skupščina Hrvatskega novinarskega društva dne 1. julija t. l. v Zagrebu je sklenila nastopno: Hrvatsko na novinarsko društvo v Zagrebu zahteva na podlagi sklepa 1. jugoslovanskega novinarskega kongresa, ki se je vršil v Zagrebu, in s ozirom na organizacijo naše poročevalne službe ne izvede kongresa v tem zmislu, da se organizacija poročevalne službe ne izvede brez sodelovanja polikanih činite-
ljev iz vrst novinarjev. Najodločnejše protesta, da se ta poročevalna služba monopolizira v rokah inozemcev in posameznikov ter izjavlja, da se bo najodločnejše že s stalističnega državnega interesa borila proti vsakemu takemu poizkusu.

— Osebo delavstvo ni dovolilo praznovanja praznika sv. Jurja, ker le-temu ni bila dovoljena proslava Prvega Maja.

— Zdravniki pri bolniških blaginjah v Avstriji zahtevajo po 6000 kron letno draginske doklade. Rok za to zahtevo je do 15. julija.

— Potovanje na Madžarsko. Po odredbi notranjega madžarskega ministrstva se sme vsled mejne zapore napraviti Avstriji dati dovoljenje za potovanje na Madžarsko le s posebnim pooblastilom notranjega ministrstva. Izjeme veljajo le za inozemce, potujoče kot diplomati; za te ostanejo veljavne dosedanje določbe.

— Udeležba telovadcev na čeških veselekoliških zletih in udeležba na Delavski Olimpijadi 1. 1921. Udeležba na veselekoliških zletih: I. zlet 1. 1882. 700 telovadcev, II. zlet 1. 1891. 2473, III. zlet 1. 1895. 4287, IV. zlet 1. 1901. 6705 telovadcev in 867 telovadk, V. zlet 1. 1907. 7600 telovadcev in 2304 telovadkinje, VI. zlet 1. 1912. 14.000 telovadcev in 5457 telovadk. Na VII. zletu letos pa nastopi (po načrtu) 26.902 telovadcev in 23.248 telovadk. — Ako torej računamo po sedanjem stanju Delavskih telovadnih jednot in vzamemo za osnovo najnižje šte-

tilo, vidimo, da bo na Delavski Olimpijadi — ki je drugi javni nastop Zveze D. T. J. — toliko udeležencev kakor na VI. veselekoliškem zletu 1. 1912. Sokoli so potrebovali za to število 50 letnega razvoja. Zveza DTJ, ki je le organizacija, stoječa na poglavljenih in s socializmom združenih Tyrševih idejah, pa razvoja — 24 let! Ti maleskosti podatki so nam zopet nov dokaz, kako se naše organizacije z nezadržno silo večajo? (Po »Tel. Ruchu«.)

— Avstrijski ujetniki v Rusiji. Po poročilu komisije za avstrijske ujetnike je v ujetništvu v sovjetski Rusiji umrlo 9834 podanikov centralnih držav.

— Praška knjigotržnica Maj razpisuje nagrado 40.000 kron za roman iz češkega življenja.

— Železniški promet na progah Minsk-Vilna in Minsk-Bjelostok je ustavljen, ker so železniški mostovi porušeni.

— Angielski delavci v tavninah za plana so zastavkali. Stoji 200 tovarov in 10.000 delavcev ne dela.

— Kratkovidnost otrok se kakor zdravnik dokazuje, vedno bolj in bolj večja, ki to zlasti pri šolski mladini. Dr. M. Plamich pripisuje to obiskovanju kinov, kjer mladina zasede vedno najcenejše prostore pred projekcijsko desko, in tu trpi vid najbolj.

Kultura.

Umetnostna razstava v Jakopičevem paviljonu ostane odprta le še malo dni. Naj občinstvo izrabi to kratko priliko.

Iz stranke.

Ljubljanskim sodrugom! V ponedeljek ob 20. uri setanec članov JSDS v mali dvorani »Mestnega doma«. Dnevni red: poročilo o Vukovarskem kongresu. Izkaznice prinesite s seboj!

Ljubljanska podružnica Delavske izobraževalne zveze »Svoboda« priredi v nedeljo, dne 4. julija izlet na Orle. Zbirališče ob 14. uri (ob 2. uri popoldne) na Dolenjski cesti pri mostu. Otroke vzemite s seboj!

Narodno predstavništvo.

LDU Belgrad, 2. julija. 105. redni sestanek narodnega predstavništva je otvoril včeraj podpredsednik dr. Ribar ob 5. popoldne. Tajnik Pera Jovanović je prečital zapisnik zadnje seje, ki se je odobril brez izpremembe. Vložene prošnje in priložbe so se odstopile pristojnim odborom. Predloženi je bilo več zakonskih predlogov, med njimi zakonski predlog o proračunu za leto 1920/1921, ki se bo danes predložil poslancem. Tiskan je tudi zakonski predlog o volni odškodnini. — Posl. Kosta Timotijević je postavil vprašanje na predsednika skupščine, zakaj ne pride na dnevni red njegova interpelacija radi središnje zadrage. — Predsednik dr. Ribar je odgovoril, da bo stavil to interpelacijo med prve, ki pridejo na dnevni red. — Posl. Melior Čobal (socialist) je vprašal finančnega ministra radi konfisciranja blaga, ki je bilo namenjeno oblačilnici za finance, temveč ljubljanske oblasti. — Posl. Čobal je nadalje vprašal ministra za promet, ali mu je znano, da namerava ravnateljstvo južnih železnic v Ljubljani uvesti 24 urno nepretrgano delo za nekatere kategorije svojih uslužbencev. — Minister za promet dr. Korošec je odgovoril, da je že odredil, naj se zadeva prouči. Kar se tiče 24 urnega delavstva, pa naj se g. poslanec obrne na ministra za socialno politiko. — Zatem je govoril predsednik narodne skupščine dr. Ribar o potovanju regenta. — Zatem je sledila razdelitev narodnega predstavništva v sekcije in konstituiranje sekcij. — Nato je predsednik dr. Ribar zaključil sejo ob pol 8. zvečer in odredil prihodnjo za danes ob 4. popoldne.

— Osebo delavstvo ni dovolilo praznovanja praznika sv. Jurja, ker le-temu ni bila dovoljena proslava Prvega Maja.

— Zdravniki pri bolniških blaginjah v Avstriji zahtevajo po 6000 kron letno draginske doklade. Rok za to zahtevo je do 15. julija.

— Potovanje na Madžarsko. Po odredbi notranjega madžarskega ministrstva se sme vsled mejne zapore napraviti Avstriji dati dovoljenje za potovanje na Madžarsko le s posebnim pooblastilom notranjega ministrstva. Izjeme veljajo le za inozemce, potujoče kot diplomati; za te ostanejo veljavne dosedanje določbe.

— Udeležba telovadcev na čeških veselekoliških zletih in udeležba na Delavski Olimpijadi 1. 1921. Udeležba na veselekoliških zletih: I. zlet 1. 1882. 700 telovadcev, II. zlet 1. 1891. 2473, III. zlet 1. 1895. 4287, IV. zlet 1. 1901. 6705 telovadcev in 867 telovadk, V. zlet 1. 1907. 7600 telovadcev in 2304 telovadkinje, VI. zlet 1. 1912. 14.000 telovadcev in 5457 telovadk. Na VII. zletu letos pa nastopi (po načrtu) 26.902 telovadcev in 23.248 telovadk. — Ako torej računamo po sedanjem stanju Delavskih telovadnih jednot in vzamemo za osnovo najnižje šte-

tilo, vidimo, da bo na Delavski Olimpijadi — ki je drugi javni nastop Zveze D. T. J. — toliko udeležencev kakor na VI. veselekoliškem zletu 1. 1912. Sokoli so potrebovali za to število 50 letnega razvoja. Zveza DTJ, ki je le organizacija, stoječa na poglavljenih in s socializmom združenih Tyrševih idejah, pa razvoja — 24 let! Ti maleskosti podatki so nam zopet nov dokaz, kako se naše organizacije z nezadržno silo večajo? (Po »Tel. Ruchu«.)

— Avstrijski ujetniki v Rusiji. Po poročilu komisije za avstrijske ujetnike je v ujetništvu v sovjetski Rusiji umrlo 9834 podanikov centralnih držav.

— Praška knjigotržnica Maj razpisuje nagrado 40.000 kron za roman iz češkega življenja.

— Železniški promet na progah Minsk-Vilna in Minsk-Bjelostok je ustavljen, ker so železniški mostovi porušeni.

— Angielski delavci v tavninah za plana so zastavkali. Stoji 200 tovarov in 10.000 delavcev ne dela.

— Kratkovidnost otrok se kakor zdravnik dokazuje, vedno bolj in bolj večja, ki to zlasti pri šolski mladini. Dr. M. Plamich pripisuje to obiskovanju kinov, kjer mladina zasede vedno najcenejše prostore pred projekcijsko desko, in tu trpi vid najbolj.

Najnovejša poročila.

(Vesti LDU.)

PRORAČUNSKI PREDLOG PRED PREDSTAVNIŠTVOM.

Belgrad, 1. Jutri se bo predložil narodnim poslancem proračunski predlog za leta 1919/1920/1921. Vso ta vseh dohodkov in izdatkov znaša približno 4 in pol milijarde dinarjev. Razlika med dohodki in izdatki v znesku 100 milijonov dinarjev je z ozirom na celo vsoto tako minimalna, da ne pride v poštev. V Italiji n. pr. znaša deficit 14 milijard, pri nas pa samo 100 milijonov. Ta ugodni položaj bo vsekakor vplival na vrednost našega denarja, ki se bo gotovo morala dvigniti.

SPLOŠNA STAVKA V SPLITU.

Split, 2. Danes zjutraj so stopili komunisti v splošno stavko, ki je pa samo delna. Trgovine so vse odprte. Od časopisov je izšel samo list »Jadran«. Za vzrok stavke navajajo, ker so oblasti izgnale nekatere komuniste iz Splita, radi česar je vodstvo komunistične organizacije proglasilo v znak protesta splošno stavko.

BOJ ZA VALONO.

Belgrad, 2. »Politika« poroča iz Aten, da so italijanske čete poizkusile napasti iz Valone Albance, ki se nahajajo na postojankah okoli Valone. Pri napadu je sodelovalo tudi italijansko brodogradništvo. Italijani pa so bili odbiti. Izgubili so 285 mrtvih, 45 ranjenih, 65 ujetnikov. Poleg tega so Albanci zaplenili 640 pušk, 4 topove in mnogo drugega gradiva. »Politika« prinaša brzojavko iz Elbšana, da se albanska vlada v Tirani pogaja z Italijo radi prodaje Valone in njenega zaledja. Italijanska vlada je stavila ponudbo, da odkupi ta del Albanije in je albanska vlada načeloma pristala na to prodajo.

STAVKA V RIMU KONČANA.

Rim, 1. Vodstvo stavke v Rimu je sklenilo stavko končati. Včeraj so začela vsa podjetja zopet delati.

STAVKE V ITALIJI.

Rim, 2. V Pesari in v vsej ostali provinci so vzpostavili mir. Samo poljedelski delavci stavkajo. V Pernaji stavkajo poljedelski delavci. V Ferrari so proglasili splošno stavko.

SPOR MED ITALIJO IN ZAVEZNIKI.

Pariz, 1. Po brzojavki iz Carigrada je medzavezniška cenzura preprečila publikacijo komunikeja italijanskega komisarija, ki objavlja, da se napredovanje grških čet v Anatoliji vrši brez predhodnega pri-trudila Italije in da Italija v tem primeru odklanja vsako odgovornost.

POSOLJLO MESTA GRADEC.

Gradec, 1. Občinski svet je danes sklenil, da najame posojilo v znesku 120 milijonov kron. Posojilo se bo uporabilo v prvi vrsti za oskrbovanje mesta z razsvetljavo in gonilno silo.

ZASTOPSTVO RUSKEGA RDEČEGA KRIŽA V ČEŠKOSLOVAŠKI.

Praga, 1. Češkoslovaška vlada je obvestila rusko vlado, da pristaja na to, da ruski Rdeči križ odpošlje v Češkoslovaško tri ruske delegate, od katerih bi bil eden berlinski zastopnik ruskega Rdečega križa. Obenem pa zahteva češkoslovaška vlada, da se tudi češkoslovaškemu Rdečemu

ca meseca odkrili v sebi revolucionarnega duha »narodnika«, — torej šele, ko je revolucija stari režim že vrgla in so revolucionarni »narodniki« prišli za vladno krmilo. Na ta način je ta stranka, v okviru svoje brezobličnosti, nosila v sebi ne le vnanja nasprotja razvijajoče se revolucije, temveč je stala tudi pod vplivom zaostalih predsodkov kmetijskih mas in je bolehal na sentimentalnosti, nevtrajnosti in častihlepnosti izobraženih slojev. Popolnoma jasno je bilo, da stranka v tej svoji obliki ne more dolgo obstajati. V idealnem oziru se je iz vsega početka izkazovala, da je brez vsake moči.

Politično vodilno orodje so igrali menjševiki. Ti so imeli nekaj marksistične so-le in so posneli od nje gotove metode in reke, s pomočjo katerih so se mogli v politični situaciji toliko orientirati, da so lahko popačili smisel udeležujočega se razrednega boja in v njem zagotoviti pod dani pogoji v kolikor mogoče največji meri hegemonijo liberalne buržoazije. To je bil tudi vzrok, da so se menjševiki, direktni zagovorniki pravice buržoazije do vladne oblasti, tako naglo izčrpali in so v času oktobrskega preobrata prišli skoro popolnoma v nič.

Socialistični revolucionarji so prav tako izgubljali na svojem vplivu — najprej med delavci, potem v armadi in slednjič tu-

di na deželi. Številno pa so bili za časa oktobrske vstaje še zelo močna stranka, vendar pa so stranko v njeni notranjosti razjedala razredna nasprotja. V nasprotju z desnim krilom, ki so ga tvorili najbolj šovinistični elementi, kot n. pr. Avksentjev, Breško-Breškovačka, Savinkov in drugi, ki so končno veljavno prešli v tabor protirevolucije, se je tvorilo levo krilo, ki je skušalo obdržati vez z delavskimi masami. Čo opozorilo samo na dejstvo, da je socialistični revolucionar Avksentjev kot notranji minister pustil aretirati kmetijske agrarne zbornice, ker so svoje lastno reševanje agrarno reformo, zbornice torej, ki so obstajali iz socialističnih revolucionarjev, so nam »nasprotja« v notranjosti te stranke podana jasno dovolj.

V sredi je stal tradicionalni strankini voditelj Cernov. Bil je izkušen pisatelj, ki je mnogo bral socialistično literaturo in bil sploh izkušen mož tudi v frakcijskih bojih. Načeloval je stranki ves čas, ko se je stranka oživila vladajočimi emigrantskimi krogi v inozemstvu. Prvi splošni val revolucije je divgnil stranko socialističnih revolucionarjev na nepričakovano višino, s tem seveda avtomatično tudi Cernova, menda pa je zato, da je mogel pokazati svojo popolno nezmožnost v vrstah vodilnih politikov v prvi periodi revolucije. Nedolžna in malenkost-

krizu dovoli, da pošlje svoje člane na rusko ozemlje, da bi se mogli pobrigati za povratek tamošnjih češkoslovaških podanikov.

BOJKOT PROTI MADŽARSKI.

Praga, 1. Železničarji so danes ustavili štiri vagona holandskih daril, namejenih v Budimpešto. Holandski poslanik na Dunaju je izjavil, da bo tudi Holandija ustavljala pošiljave za Madžarsko.

MASARYK O ŠOLI.

Praga, 1. Predsednik Masaryk je imel na kongresu češkoslovaških učiteljev, ki se je pričel danes in ki se ga je udeležilo 6000 učiteljev, govor, v katerem je dejal: Šola bodi narodna. Ima pa tudi socialen program. Glavna skrb se mora posvetiti revnim otrokom, da ne bodo imeli samo kruha, ampak, da se bodo tudi vzgajali k spoštovanju dela. Šola jim mora podati stvarno znanje, kakor tudi spoznanje svobode in politično izobrazbo, nikakor pa ne strankarske.

GOSPODARSKI SVET V ČEŠKO-SLOVAŠKI.

Praga, 1. Včeraj je bilo zborovanje gospodarskega sveta; razpravljalo se je o centralizaciji kontrole trgovine v inozemstvu in o vprašanju emancipacije češke inozemske trgovine od dunajske posredovalne trgovine. »Tribuna« pripominja k temu: Takojšnja emancipacija ni možna. Treba je preje urediti trgovino tako, kakor na Dunaju. Dunajski trgovci vidijo, da se delajo uvozu češkega blaga v Avstrijo ovire; zato nakupujejo v Italiji in Franciji. Vsled tega izgublja češko blago odjemalce, do čim jih Dunaj pridržuje.

DRAGINJSKI IZGREDI.

Berlin, 2. Listi poročajo iz Wornesa: Včeraj je prišlo tu do srditih draginskih izgrediv, pri čemer je bilo oplenjenih več trgovin. Škoda znaša dva do tri milijone mark. Francoske patrole so vzpostavile red.

FRANCIJA IN NEMCIJA.

Berlin, 1. Državni predsednik Ebert je danes sprejel novega francoskega poslanika Laurenta, da sprejme njegova poverljiva pisma. Poslanik je imel pri tem nagovor, v katerem je omenil: »Da se službeni odnosi med obema državama v polni meri vzpostavijo, si bom prizadeval sodelovati pri lečenju ran, ki jih je zadala vojna in pri kar najhitrejšem gospodarskem dvigu vse Evrope. Sodeloval bom pri posnjeni izvedbi mirovne pogodbe, kar naj bo v bodoče skupen znak vseh sil, ki so podpisale mirovno pogodbo. Državni predsednik je poverljiva pisma sprejel in se poslaniku zahvalil za besede, ki jih je izrekel.

VPRAŠANJE NEMŠKE ARMADE.

Pariz, 2. Po »Matinu« je izjavila Nemčija v notli zaveznikom, da ne more staviti zaveznikom ponudb, pač pa zahteva, da se v najpopolnejši meri vzpostavi njena enotnost, njena gospodarska neodvisnost, da se ji dovoli 200.000 mož močna armada in končno da li antanta govavi zadostno število živih in surovin.

ZVEZA NARODOV.

London, 2. Dne 27. julija se vrši v San Sebastianu VII. zborovanje sveta zveze narodov.

REPARACIJSKA KOMISIJA.

Pariz, 2. Reparacijska komisija je v svoji zadnji seji določila obliko bonov, ki jih mora plačati Nemčija na podlagi mirovne pogodbe. Nada-

lje je reparacijska komisija na podlagi prošnje belgijskega odposlanca sklenila, da mora Nemčija dobavljati tej deželi gotovo število plemenitih zrebcev in kobil brez ozira na to, da mora Nemčija že itak vrniti Belgiji uplenjeno živino.

Slov. zdr. društvo je na svojem zadnjem mesečnem sestanku sklenilo povišati (enako zboru lječnika v Zagrebu) honorar za zdravniška spričevala zavarovalnicam za življenje in proti neizgodbam. Od 1. julija 1920 nadalje velja: 1. enoten honorar 80 K za vsako spričevalo v svrhu življenjskih zavarovanj — ne glede na višino zavarovalne vsote. 2. obisk na domu zavarovanca se honorirajo posebej po običajnem tarifu. 3. navadno spričevalo hišnega zdravnika stane 30 K. 4. zavarovalnicam proti neizgodbam se računa za početno in sklepno spričevalo 40 K. Vsi kolegi se opozarjajo na ta novi cenik, ki je obvezen za vse člane slov. zdr. društva.

Prireditve.

Narodno slavlje, pevskega društva »Slov.« bo v nedeljo 11. julija popoldne v hotelu »Tivoli«. Od 5 do 6 ure promenadni koncert, izvajajo vojaški orkester pod vodstvom dr. Čerina; od 6 do 7 ure vrtni koncert, pri katerem sodelujejo moški in mešan zbor »Slavca« ter vojaški orkester, od 7 ure nadalje ljudska veselica z narodnim kolom na prostem in drugim zabavnim sporedom. Pridite v čimvečjem številu v narodnih nošah.

Vrtni koncert danes, v nedeljo 4. t. m. in vsako nedeljo pri Travnju na Olincih. Začetek ob 4 uri popoldne. Vstopnina 2 K. Otroci prosti.

ŠPORT IN TURISTIKA.

Nogometne tekme 27. in 29. junija. Ili-rija : Hašk-Viktoria, Zagreb konb. 1 : 1 (0 : 0). Nezanimiva igra, ki je marsikatero- ga gladača razočarala. Ob močvirni stav- imel slab dan. Koti 3 : 1. Sodnik Hrist. Publike blizu 4000. — Ilirija rez. : Derby, Zagreb 7 : 0 (4 : 0) za Ilirijo. Rezerva Ilirije odločena z Bregarjem in Vrančičem. Pri Derbyju slab golman. Koti 1 : 4. Sodnik Fink. Publike 1500. — Celje : Slov. S. K. : Celje : Sportverein 2 : 4 (1 : 1). Ob- strejša poročila v »Sportu«.

Nogometna tekma. V nedeljo 4. t. m. se bo vršila na prostoru 3. k. »Ilirije« ob pol 19 (pol 7) uri nogometna tekma med S. K. »Hermes« in 3. k. »Sparta«. Tekma obeta biti zelo zanimiva, ker ima »Hermes« razmeroma najmočnejšo moštvo izmed novoustanovljenih klubov in ker nastopi »Sparta« temu primerno v deloma spremenjeni formi. Cene znižane. — Ob vsakem vremenu!

Golica 1835 m. — V nedeljo dne 4. t. m. bo slovenska otvoritev prenovljene Kadl- kove kočice vrh Golice.

Češka kočica 1600 m pod Grinjavcem se sedaj v popravilu ter se odpre šele s 15. ju- lilem.

Pot čez Zrelo leto vsakomur odsvetu- jemo, ker je popolnoma razdrta. V kratkem se vrši ogled: kako in kod se bo dalo iz- ogniti nevarni pasaji čez Zrelo in izpeljati novo trajno dobro zvezo Češke kočice s Pri- šavovim Domom na Okrešlju.

Aprovizacija.

Prokajene svinjske glave in prekajeni parkli. Na stojnici v Solskem drevoredu bo prodajala »Vnovčevalnica« odslej prekajene svinjske glave in prekajene parkle po 14 K kg, prekajene parkle po 8 K kg.

Moka. Brezplačna razdelitev moke revnejšim slojem je končana, razdeljena je bilo preko dva vagona. Revnejši sloji s čr- ko »A« ntegnejo dobiti v prihodnjih dneh brezplačno nekaj kaše, zdroba ali ješprenja, kar se bo pravočasno objavilo.

Izdajatelj: Ivan Milnar. Odgovorni urednik: Jak. Vrhovec.

na sredstva, ki so Cernovu zagotovila ugled in premoč med inozemskimi krogi »narod- nikov«, so se kot revolucionarni uteži izka- zala za vse prelahka. Omejeval se je na to, da ne vstvarja nobenih odgovornih sklepov, da se izogne vsem kritičnim trenotkom, skratka goji le politiko čakanja in vzdrž- vanja. Zaenkrat mu je take vrste taktiko zasiguralo centrum med vedno bolj narazen- dočima kriloma. Toda obdržati stranko še dolgo v njeni enotnosti, to ni bilo več mogo- če. Bivši terorist Savinkov se je udeležil Kornilov- zarote, je pridno sodeloval in lu- beznično soglašal s protirevolucionarnimi krogi kozakških častnikov, ter pripravljal skupen napad na petrogradske delavce in vo- lake, med katerimi je bilo tudi prav mno- go levicarskih socialističnih revolucionar- jev. Savinkov je padel kot žrtev levega krila: centrum ga je izključil iz stranke; proti Kerenckemu se ni upal dvigniti svoje roke. V predparlamentu se je razkazala vsa notranja prihost stranke: tri skupine so na- stopile, čeprav v imenu ene in iste stranke, popolnoma samostojno. Pri vsem tem pa nobena teh skupin ni vedela, kaj pravzaprav hoče. Nadaljno formalno nadvladovala »stranke« na konstitutivnem zborovanju bi pomenjalo le še nadaljevanje politične pre- mrtosti.

(Dalje prih.)

Slovenska eskomptna banka.

LJUBLJANA, junija 1920.

Vabilo na subskripcijo

25.000 novih delnic po 400 K nom.
v skupnem znesku 10.000.000 K.

P. n.

Na podlagi sklepa rednega občnega zbora z dne 17. aprila 1920 in v smislu dovoljenja gospoda ministra trgovine in industrije iz dne 23. maja 1920 VI. št. 912 je sklenil upravni svet zvišati delniško glavnico od

kron 10.000.000— na 20.000.000—

in sicer na ta način, da se zaenkrat izda 25.000 delnic po K 400 — nominalne pod sledečimi pogoji:

- 1.) Posesnikom starih delnic se ponudi 12.500 novih delnic in to na ta način, da sprejmejo stari delničarji za vsaki dve delnici eno novo po kurzu K 550.—
- 2.) Ostanek od 12.500 delnic se da na razpolago novim subskribentom in starim delničarjem, v kolikor isti žele podpisati več delnic, kot jim po zgornjem razmerju pripada, po kurzu K 670.—
- 3.) Nove delnice participirajo na dobičku zavoda za leto 1921, vsled česar povrnemo subskribentom 4% obresti od dneva vplačila do 31. decembra 1920, t. j. pri optiranih delnicah okroglo 11— kron in pri delnicah, ki se na novo subskribirajo okroglo 13— kron za vsako delnico.
- 4.) Subskripcijski rok traja od 18. junija do 10. julija 1920 in se ima protivrednost podpisanih delnic vplačati najdalje do 10. julija 1920.
- 5.) Pravico repartitije si pridrži upravni svet in se povrnejo od vplačila za nedodeljene delnice 4% obresti od dneva vplačila denarja.
- 6.) Prijave sprejemajo glavna blagajna in menjalnica podpisanega zavoda, Hrvatska eskomptna banka v Zagrebu, Srpska banka v Zagrebu.
- 7.) Kurzni dobiček (agio), ki se doseže pri izdaji novih delnic, gre v korist rezervnemu zakladu banke odšteti emisijske stroške in pristojbine.
- 8.) Uspeh subskripcije je z jamčen po garancijskem sindikatu.
- 9.) Delničarji I. in II. emisije naših delnic, katere se glasijo na „Ilirsko banko“, morajo te delnice pri izvršitvi opcije predložiti, da se zaznamuje prenos istih na „Slovensko eskomptno banko“.

Upravni svet Slovenske eskomptne banke.

Pozor! Tovarne, žage, umetni mlini, delavnice. Pozor!

Danes je ravno kar dospela večja partija

„Fesslerjevih“ gonilnih jermenov

v širini 5—16 cm in v vsaki poljubni dolžini. Fesslerjevi gonilni jermeni so ravno tako dobri kakor usnjati.

Za celi dve tretinji so cenejši od usnjatih.

Skraina natezalna prožnost. — Mojestersko dovršeno delo preciznosti. — Izvrstna adhaesija. — Ti jermeni tečejo brez vsakega šuma in sunka ter ravno. — Siguren prenos sile. — Prilagodijo se vsakemu žlebu. — Fesslerjevi jermeni se danes uporabljajo v tristo veleobratih. — Razpošilja jih točno in takoj iz Maribora:

„**DRAVA**“, lesna trgovina ind. d. d. v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 5.

Zensko zdravilišče

toplice DOBRNA pri Celju — poprej NEUHAUS bei Cilli

Akrotermia 37° C izredno bogata na radiju in ogljikovi kislini.

Nadomestuje v polnem obsegu Franzensbad. Izvanredni uspehi pri ženskih in živčnih boleznih, boleznih srca, ledvice, slabokrvnosti, revmatizmu, protinu in vseh pojavih eslabelosti. Termalne naravne ogljikove kopeli, termalna pitna voda, železnati vrelci, masaža, električne, solne in zračne kopeli, ter kopeli v vročem zraku. Krasen park, smrekovi gozdovi. Divni izleti. Nikdar megleno! Vojška zdraviliška godba.

Sezija maj-oktober. — Prospekti zastoj pri upravi kopalnice.

CENE SO PADLE!

Kje? Samo v veletrgovini

Alojz Dular-ja poprej **Oskar REITTER**
v Slovenjem Gradcu.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem izdatno znižal cene pri vsej svoji zalogi, kakor pri:

Manufakturi, spiceriji in železnini.

Prodajam: Koruzno moko po K 6.—
koruzni zdrob po K 6.50.

Dobi se tudi sladkor in rogaška slatina v poljubni množini.

Za obilen obisk se priporočam z odli. spoštovanjem **Alojz Dular.**

Pridite val in prepričajte se!

KAJO DELIC,

zlatar in draguljar
Ljubljana

prilaga svojo

zlatarsko in draguljarsko delavnico za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebovanje. V zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne prstane po vseh vzorcih in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah, ali pa izmenjava za novo blago.

Kosti, rogove,

MEZDRO

suho in mokro kakor vse usnjate odpadke kupuje vsako količino

Tovarna za klet v Ljubljani.

Ustanovljeno 1903.
Štampilje
iz kavčuka in kovin
Katalog franco
Pečati
Šablone
Klišeji za tisk
Vzvodne tiskalnice
Modeli za predtiskanje perila itd.
Novo! Datum-štamplje
lastnega izdelka.

ANTON ČERNE
graveur
Ljubljana, Dvorčni trg 1

Amerikanske pnevmatike znamke Firestone

pri posetu Njeg. Velič. Regenta
v Sloveniji vozili

brez defekta

pri najhujši vročini!
Dimenziji 880/120 in 820/120
ima v zalogi

„PROMET“

tehn.-industr. podjetje
v Ljubljani, Gradišče št. 9.

Iščemo tajnika,

ki bi bil zmožen voditi tudi
pevski zbor. Ponudbe sprejema
uprava „NAPREJA“ pod
„Tajnik“.

Kava, čaj

Čokolada
Kakao
Bonbone
Kavni pridatek
Konjak
Rum
Likerje
Sampanjec
Namizna vina
Mandelne
Rozine
Paradižnik
Riž
Slive
Dišave
razpošilja po celem kralj.
JOSIP FABIANI, Ljubljana,
Prešernova ulica 54.

Cementne cevi,

cevi za vodnjake 1 m svetlobe,
grobnje oklepe, stebre za vrtno
ograje, stopnice iz umetnega
kamna i. t. d. nudi po najnižjih
cenah. **F. Banda & drug Kar-**
lovska cesta 8. Ljubljana. 397

Strugarska udova premožna
iše za otvoritev

strugarstva poslovedjo,

ki more delavnico samostojno
voditi. Možitev ne izključena.
Več se polže pri hišnici Du-
najska cesta 25, Ljubljana od
petka do nedelje zvečer.

Vsakovrstne slamnike

slamnate torbice (cekarje)
predpražnike; vse različne
slamnate izdelke, priporočam
gospodom trgovcem in ce-
njenemu občinstvu v obilno
naročbo 314

FRANJO CERAR,
tovarna slamatkov v Stobu, p. Gomzale pri Ljubljani.

LES

rezan, tesan, okrogel,
kupi 126

„SEVER“

državno lesnih industrijev dravske doline
Maribor, Tegethofova cesta št. 43.

Najnovejše!

Kakšne neposredne
- davke imamo in -
kako jih plačujemo?

Naš komplicirani davčni sistem prak-
tično pojasnjuje ta nova knjiga, ki
bo vsakomur potrebna, ki ima
opravka z davkarji. Zlasti bo iz-
vrstno služila zadrugam, denarnim
zavodom in tudi posameznikom ::

Cena posameznemu izvodu K 5.50.

Naroča se pri založništvu:

Zveza delavskih zadrug v Mariboru.

Hipotekni zavod Mestne hranilnice

Telefon int. št. 3 v Mariboru Rezerva 1.500.000 K

dovoljuje izdaja
posojila po 4½% 4½% one zastavnice

ki uživajo **sirotinsko varnost**, ter se lahko uporab-
ljajo za plodonosno naložbo kapitalov občin, cerkva,
ustanov, sirotinskega denarja itd. Denar je najvarnejše
naložen, ako si kupite zastavnice hipoteknega zavoda v
Mariboru, katere se visoko obrestujejo in za katere
jamčijo pupilarnovarno vknjižena posojila. Ker se izda
samo omejeno število 4½% nih zastavnic, si je
treba iste pravočasno zasigurati.

Zavod stoji pod stalno državno kontrolo in je edini zavod
te vrste v Jugoslaviji. 614

ZLATOROG MILO

je najboljši in najcenejši
povsod za dobiti

Izdeluje kristalno sodo, Prva mariborska to-
sveče in toaletno milo. varna mila Maribor.

Vsakovrstno manufakturo

se dobi po najnižjih cenah pri trdki

BRUMAT F., LJUBLJANA, Mestni trg 25 I.

Lastni avto za prevažanje. Konkurenčne cene.

Svoboden ogled! Pohištvo. Ceniki zastoj!

Spalne, jedilne in gospodske sobe, kuhinjska oprava,
podložki modroci, otomane, spalni in dekoracijski di-
vani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in
trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse
vrste lesenega, železnega in tapciranega pohištva v
vsakem slogu od proste do najfinejše izvršitve po
jako nizkih cenah pri trdki za pohištvo - - -

Karol Preis, Maribor, Stolni trg 6.

Bencin 725/748

v železnih sodih po 400 kg
po ceni 39 kron kg
loko Ljubljana prispe v približno
14 dneh.

Naročila prevzame:

„PROMET“ tehn. industr. podjetje,
d. z. o. z.

LJUBLJANA, Gradišče št. 9. 636